

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

FÁGAPLÁNA

Servodatfága 2 – joatkkaohppun 5.-10. ceahki
vuodđoskuvlaoahpaheddjiide

30 oahppočuoggá

Namma	Sámegillii: Servodatfága 2 - joatkkaoahppun 5.-10 ceahki vuodđoskuvlaoahpaheddjiide På norsk: Samfunnsfag 2 – videreutdanning for grunnskolelærere 5.-10 trinn In English: Social studies 2 -Continuing Education for Primary and Lower Secondary School Teachers Grades 5-10
Fágakoda ja fágadási	V5SER-6002
Oahpu gullelašvuohta ja fágastáhtus	Fága fálojuvvo joatkkaoahppun 5.-10. ceahki vuodđoskuvlaoahpaheddjiide.
Viidodat	30 oahppočuoggá
Oahpu lágideapmi	Oahppu lágiduvvo geabbilis neahttavuđot oahppun deaivvademiiiguin.
Sisabeassangáibádusat	Čadáhuvvon oahpaheaddjoahppu mii addá gelbbolašvuođa oahpahit 5.-10. ceahkis vuodđoskuvllas, ja sámegielmáhttu. Ohcci ferte oahppoáiggi leat virgáduvvon oahpahusvirggis vuodđo- dahje joatkkaskuvllas. Čadáhuvvon Servodatfága 1 dahje vástideaddji 30 oahppočuoggá servodatfágas. Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje odđáiigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegielloahppu doaimbi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.
Oahpahusgiella	Sámegiella
Fágalaš sisdoallu	Servodatfága 2:s leat čuovvovaš oahppoovttadagat ja fáttát: <ul style="list-style-type: none"> • Servodatfága čiekŋudeamit – 15 oč. • Globála ja lokála servodatoktavuođat – 15 oč. Studeanta galgá oahpus háhkat áddejumi historjjálaš, sosiála ja kultuvrralaš oktavuodaide mat váikkuhit servodaga ja birrasa gaskavuoda. Oahppu addá vuodđooahpu internašunála ja báikkálaš dási guovddáš birasgažaldagain
Oahppanjoksosat	Studeanttat olahit čuovvovaš oahppanjoksosiid: <i>Máhttu ja diehtu:</i> Studeanttas lea máhttu <ul style="list-style-type: none"> – luondduvuđđosa ja eallineavttuid ovttasdoaimmamis ja riidduin – dieđalaš teoriijain ja metodain fágas – dálá áiggi dáhpáhusaid ja diliin mat gusket fápmogaskavuodaide ja olbmuid daguide ja válljemüdda lagas ja gáiddus boahhteáiggis

	<ul style="list-style-type: none"> – globála máilmmiekonomiija ovdáneamis ja politihkalaš, kultuvrralaš, biraslaš ja sosiála váikkuhusain maid dát ovdáneapmi čuovuha, maiddái álgoálbmotperspektiivvas – relevánta dutkan- ja ovddidanbargguin fágasuorggi siskkobealde <p><i>Gálggat:</i> Studeanta máhtta</p> <ul style="list-style-type: none"> – bargat iešheanalaččat fágalaš ja fágadidákttalaš gažaldagaiguin ja analyseret fágalaš čuolbmagažaldagaid fágasuorggi fáktá- ja teoriijavuodu vuodul 5.-10. ceahkis – kritihkalaččat analyseret servodatfágalaš čuolbmagažaldagaid ja movttiidahttit dása oahpahas 5.-10. ceahkis – reflekteeret ja čájehit áddejumi historjjálaš proseassain – geavahit fágalaš máhtu ja bohtosiid dutkan- ja ovddidanbargguin – hálldašit ja árvvoštallat fágalaš veahkkeneavvuid ja ovdanbuktinvugiid geavaheami servodatfágas – heivehit oahpahas ovttaskasoahppái go láchčá dili iešguđetlágan ja differensierejuvnon oahppanaktivitehtaiguin – ohppiid oahpahit diđolažžan oahppanstrategiijaid válljemis <p><i>Oppalaš gelbbolašvuobta:</i> Studeanta máhtta</p> <ul style="list-style-type: none"> – ođasmahttit iežas fágalaččat ja reflekteeret iežas praksisa – kritihkalaččat árvvoštallat servodatfágalaš čuolbmagažaldagaid – bargat iešheanalaččat ja ovttas earáiguin vai gávnna ja dovddiida, analysere ja čoavdá čuolmmat mat gullet ohppiid oahppamii ja ovdáneapmái servodatfágas
Oahpahan- ja bargovuogit	<p>Studeantaid aktiivvalaš doaimmat, searvebarggut ja iešheanalaš oahpu háhkan leat guovddážiis oahppamis. Deaivvademiin, sihke báikkis ja go lea neahttavuđot oahpahas, deattuhuvvo oahppan joavkkus. Deaivvademiide gáibiduvvo aktiivvalaš oassálastin, mii mearkkaša searvat oahpahasii, eará studeantaid bargguid ovdanbuktimiidda ja ságastallamiidda. Iešheanalaš bargui gullet lohkanmeari teavstaid ja eará diehtoháhkamiid bokte háhkat vuodu fágalaš ságastallamiidda, bargohárjehallanáigodahkii ja sisabuktinbargguide.</p> <p>Logaldallamat, seminárat ja bargobihtát almmuhuvvojit lohkanbadjeplánas ja leat heivehuvvon lohkanmearrái. Studeantabarggut galget dábálaččat ovdanbuktot plenumis, gos buohkat leat fárus árvvoštallame barggu.</p>
Gáibádusat beassat eksámenii	<ul style="list-style-type: none"> • oassálastit unnimusat 80 % deaivvademiide, bagadallamii ja praktihkalaš bargguide • čadáhít hárjehallanáiggi ja dasa gullevaš bargogáibádusaid ja ožžon hárjehallama dohkkehuvvot • čállit guokte fágalogga dahje fágareportta mat galget leat dohkkehuvvon. Goappaš fágaloggain galget leat gaskkal 500 ja 800 sáni.

	<ul style="list-style-type: none"> • bargat juohke vahku bargguid, bidjat daid Canvasai ja searvat fágalaš digaštallamii Canvasas. <p>Visot geatnegahtton barggut galget leat dohkkehuvvon unnimusat 2 vahku ovdal eksámena.</p>
Eksámen ja árvvoštallan	<p>Eksámen lea guovtti oasis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oktagaslaš 5-beaivásaš ruovttueksámen (60 % deaddu loahpalaš árvosánis). 2. Oktagaslaš njálmmálaš eksámen (40 % deaddu loahpalaš árvosánis). <p>Árvvoštallan ECTS-vuogádaga mielde, árvosánit A-F.</p>
Gearduneksámen	<p>Odđa eksámen lágiduvvo Sámi allaskuvlla eksámennjuolggadusaid mielde.</p>
Lea go privatisttain vejolaš váldit dán fága/fáttá?	<p>Fága ii leat vejolaš váldit privatistan.</p>
Kvalitehtasihkkarastin	<p>Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.</p> <p>Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahudásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.</p>
<p>Lohkanmearri:</p> <p>Loahpalaš lohkanmearri heivehuvvo ovttasráđiid studeanttaiguin ja dat rahpá vejolašvuoda áigeovdilis molssaevttolaš lohkanmušaid välljet. Sámegeilat ja engelasgeilat lohkanmearri lea seamma buot studeanttaide. Muđui studeanta vällje juogo skandinávalaš dahje suomagillii lohkanmeari oahpaheaddji vehkiin.</p> <p>Studeanttaid lohkanlistu, unnimus 1200 siiddu galgá dohkkehuvvot.</p>	<p>Lund, Erik (2011). <i>Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere</i>. Oslo: Universitetsforlaget.</p> <p>Koritzinsky, Theo (2008). <i>Samfunnskunnskap fagdidaktisk innføring</i>. Oslo: Universitetsforlaget.</p> <p>Migrašuvdna ja interkultuvrralaš oktavuodát - integrašuvdna ja mánggakultuvra:</p> <p>Bryld, Claus, m.fl. (1999). <i>At formidle historie: -vilkår, kendetegn, formål</i>. Serie: Humanistisk historieformidling b. 11. Roskilde: Universitetsforlag Frederiksberg. Kap. Forskningsbasert formidling, s. 126-146.</p> <p>Bøe, Jan Bjarne (2006). <i>Å lese fortiden: Historiebruk og historiedidaktikk</i>. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap 4, Sted og tilhørighet.</p> <p>Dessingue, Alexander, Smith-Solbakken, Marie & Weihe, Hans-Jørgen Wallin (2009). <i>Krigsminner Sola krigsgraver</i>. Hertervig Akademisk. Kap. De som var i krig - krigen dag for dag og grav for grav, s. 17-81.</p> <p>Furevik, Tore (2013). <i>Klimaendringer i fortid, nåtid og fremtid</i>. Norsk oljemuseum årbok 2013, s. 7-27.</p> <p>Harbo, Hilde (red.) (2016). <i>Min 9. april - øyenvitnene forteller</i>. Vigmostad Bjørke.</p> <p><i>Idéhefte - språklig og kulturelt mangfold - en ressurs i opplæringen</i>. Oslo: Utdanningsdirektoratet.</p>

Kvande, Lise & Naastad, Nils E. (2013). *Hva skal vi med historie?: historiedidaktikk i teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 4 Historie som identitet, kap. 10 Historie som materiell kultur.

Nøkleby, Bernt & Hjeltnes, Guri (2000). *Barn under krigen*. Oslo: Aschehoug. Pensum.no, s. 20-62, 156-172.

Stugu, Ola Svein (1997) Den tverrfaglege byhistoria. I *Heimen*, s. 11-21.

Waldrop, Anne (2013). «Ubehaget med kulturen». I Eriksen & Feldberg (red.), *Utvikling*. Oslo: Cappelen Damm, s. 109-134.

Waldrop, Anne (2013). «Kjønn og utvikling». I Eriksen & Feldberg (red.), *Utvikling*. Oslo: Cappelen Damm, s. 135-159.

Servodatfágaoahpáhus ohppiid globála birrašis:

Eriksen, Tore Linné (2013) Fortida er ikkje som før. I Eriksen & Feldberg (red.), *Utvikling*. Oslo: Cappelen Damm, s. 37-61.

Feldberg, Karen Britt (2013) Kva betyr utdanning for utvikling. I Eriksen & Feldberg (red.), *Utvikling*. Oslo: Cappelen Damm, s.161-187.

Fjellheim, Eva Maria (2013). Utmarkskonflikt i sørsamisk område: etnisitet, identitet og rettigheter. *Plan 3/2013*, s. 28-31.

Harvold, Kjell (2003). Bærekraftig utvikling. *Nytt Norsk Tidsskrift 4/2013*, s. 406-410.

Hovi, Jon (2001). Klimapolitiske strategier og etikk. *Internasjonal Politikk 1/2001*, s. 179-199.

Håndbok - internasjonalt samarbeid i grunnopplæringen. Bergen: SiU.

Høstmælingen, Njål (2006). *Internasjonale menneskerettigheter*. Kap. 1,2,3,6, deler av kap 8 (8.1; 8.2; 8.3; 8.4; 8.5; 8.12;) kap , 9, 10 og 11.

Jebsen, Otto (2005). Finnmarkslov og folkerett. *Lov og Rett 4/2005*, s. 195-219.

Kvande, Lise (2015). Etnopolitiske utmaniar i historieformidling - Grunnforteljingar om samefolket i Norge. *Nordactica 4/2015*, s. 86-105.

Lovtekst - *ILO konvensjon 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater*.

Olsen, Kjell (2011). Fefo, reinsdyr og andre vederstyggeligheter. *Norsk Antropologisk Tidsskrift 2/2011*, s. 116-133.

Vandsemb, Berit Helene (2013). Befolkning og utvikling. I Eriksen & Feldberg (2013). *Utvikling*. Oslo: Cappelen Damm, s. 187-212.

Lassin vel artihkkalat sámi fáttáin.